

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

СТОЛЯРЧУК ЛЕСЯ БОГДАНІВНА

УДК 378.4:[378.22:34](71)(043.5)

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА
БАКАЛАВРІВ У ГАЛУЗІ ПРАВА В УНІВЕРСИТЕТАХ КАНАДИ**

13.00.04 – Теорія та методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Львів – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Національному університеті «Львівська політехніка», Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
МУКАН Наталія Василівна,
Національний університет
«Львівська політехніка»,
професор кафедри педагогіки та
інноваційної освіти.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
ОГІЄНКО Олена Іванівна,
Сумський державний
педагогічний університет
імені А. С. Макаренка,
професор кафедри педагогіки;

кандидат педагогічних наук, доцент
ЛАВРИШ Юліана Едуардівна,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»,
завідувач кафедри англійської мови технічного
спрямування № 2.

Захист відбудеться 05 лютого 2020 р. о 10.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 35.052.24 у Національному університеті «Львівська політехніка» за адресою: 79013, м. Львів, вул. С. Бандери, 12, 2-й поверх, ауд. 226.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного університету «Львівська політехніка» за адресою: 79013, м. Львів, вул. Професорська, 1 та на сайті <http://www.lp.edu.ua/research/dissertations-directory>.

Автореферат розісланий 03 січня 2020 р.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

О. С. Білик

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. На сучасному ринку освітніх послуг в усьому світі та в Україні зокрема, юридична освіта є найбільш затребуваною серед здобувачів вищої освіти, а юридичні спеціальності впродовж багатьох років очолюють список найпопулярніших. Основне завдання вищої школи, в умовах якої здійснюється підготовка фахівців, полягає у забезпеченні прогресивного розвитку держави, розбудові громадянського суспільства та закріпленні демократичних прав і свобод людини та громадянина, розвитку ринкової економіки. Кардинальні економічні, політичні та правові реформи, що відбуваються в Україні у контексті формування демократичної правової держави, вимагають удосконалення системи вищої юридичної освіти та забезпечення якісної професійної підготовки юристів нового покоління, які повинні володіти сучасними компетентностями, демонструвати високий рівень культури, складовими якої є громадянська та соціальна свідомість.

Професійна підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі права є запорукою успішної співпраці України у складі міжнародних правових організацій з метою реалізації власного бачення політичного та соціально-економічного розвитку держави у контексті демократичних процесів у світі. Безперечно, професійна підготовка фахівця-юриста, який володіє фундаментальними та фаховими правовими знаннями, компетентно користується юридичним інструментарієм під час розв'язання юридичних проблем з метою захисту прав і законних інтересів громадян, врегулюванні конфліктів на міжнародному рівні та відстоюванні суверенності України, сприяє формуванню її позитивного іміджу на світовій арені.

У контексті глобалізації міжнародних відносин та розвитку інтеграційних процесів у міждержавних стосунках, одним із способів удосконалення системи підготовки майбутніх правників в університетах України є вивчення та використання міжнародного досвіду у цій сфері з метою ефективної розбудови правової системи України. Досвідом підготовки висококваліфікованих фахівців юридичної галузі володіє Канада, правова система якої гарантує дотримання прав і свобод її громадян в умовах полікультурного суспільства. Комплексний аналіз професійної підготовки фахівців у галузі права в Канаді, дослідження практики та окреслення можливостей використання конструктивних ідей канадського досвіду сприятимуть підвищенню рівня якості професійної юридичної освіти в Україні.

Дослідження у галузі порівняльної педагогіки проводилися українськими (Н. Авшенюк; Н. Бідюк; О. Локшина; Н. Мукан; Н. Ничкало; О. Огієнко; Н. Погребняк; Л. Пуховська; А. Сбруєва; С. Сисоєва; В. Третько; С. Цюра, М. Чепіль та ін.) і зарубіжними (Б. Адамсон (B. Adamson); Дж. Бірідей (G. Bereday); М. Брей (M. Gray); Д. Вілсон (D. Wilson); О. Джуринський; Дж. Келлі (J. Kelly); З. Малькова; Дж. Раст (J. Rust); С. Робінсон (S. Robinsohn); Ю. Шривер (J. Schriewer) ученими-компаративістами.

Зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі права висвітлено у наукових розвідках таких українських і зарубіжних вчених

як: А. Андрощук, В. Бігун, Е. Бун (А. Boon), Е. Бун та Дж. Вебб (А. Boon та J. Webb), О. Василенко та І. Галдецька, К. Воронцова, А. Гарноу (А. Harno), Р. Гурак, П. Магарж (Р. Maharg), К. Мвенда (К. Mwenda), Б. Молін (В. Moline), О. Проскурняк, Ю. Роскопіна, С. Стіл та К. Тейлор (S. Steele та К. Taylor) та ін.

Протягом останніх десятиліть порівняльно-педагогічні дослідження вищої професійної освіти Канади здійснювали українські науковці: М. Бусько, Ю. Головацька, Н. Жорняк, К. Істоміна, Ю. Лавриш, Н. Микитенко, Н. Муқан, Т. Фурсенко, проте система професійної підготовки майбутніх фахівців з права в університетах Канади ще не була об'єктом наукових розвідок.

Дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців з права у контексті ґрунтовного опрацювання наукових розвідок у галузі педагогіки, нормативно-правової документації, що регулює сферу вищої освіти, а також аналіз освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів у галузі права дали змогу виявити суперечності між: потребами суспільства та ринку праці у підготовці висококваліфікованих фахівців у галузі права та недостатнім рівнем їх задоволення системою вищої професійної освіти; запитом на отримання якісних освітніх послуг відповідно до міжнародних стандартів освіти та недосконалістю нормативно-правового забезпечення професійної підготовки юристів в Україні; необхідністю формування професійної компетентності майбутніх правників відповідно до сучасних реалій та формами теоретичної і практичної підготовки бакалаврів права.

Актуальність дослідження, результати аналізу науково-педагогічної літератури, науково-методичного та нормативно-правового забезпечення професійної підготовки фахівців у галузі права, виявлені суперечності та недостатнє вивчення зарубіжного досвіду у цій сфері, зумовили вибір теми дослідження **«Професійна підготовка бакалаврів у галузі права в університетах Канади»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертації відповідає науковому напрямку кафедри іноземних мов Національного університету «Львівська політехніка» «Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього тексту, питання лінгвометодики та педагогіки». Дисертаційне дослідження виконано відповідно до наукової теми «Теорія і практика розвитку освітніх систем та професійної підготовки фахівців в умовах трансформаційних суспільних процесів» (номер державної реєстрації 0115U000456).

Тема затверджена вченою радою Національного університету «Львівська політехніка» (протокол № 22 від 19.04.2016) та узгоджена в бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології НАПН України (протокол № 7 від 29.11.2016).

Мета дослідження – виявити особливості професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади, а також розробити науково-методичні рекомендації щодо використання конструктивних ідей канадського досвіду в умовах університетської освіти України.

Відповідно до мети дослідження визначено такі **завдання**:

- 1) висвітлити професійну підготовку бакалаврів у галузі права як науково-педагогічну проблему;
- 2) охарактеризувати організаційно-педагогічні засади професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади;
- 3) виконати порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади та України;
- 4) розробити науково-методичні рекомендації щодо використання конструктивних ідей канадського досвіду професійної підготовки бакалаврів у галузі права в умовах університетської освіти України.

Об'єкт дослідження – університетська освіта Канади.

Предмет дослідження – теорія і практика професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади.

Методологічною основою дослідження є ідеї гуманізації та оптимізації освіти, теорія неперервності професійної освіти, принципи об'єктивності, системності, фундаментальності, компетентності й професійності, комплексного використання методів дослідження, єдності теоретичного навчання та практичного застосування освоєних знань, а також системний, аксіологічний, акмеологічний, компетентнісний, міждисциплінарний, особистісно-орієнтований, діяльнісний та синергетичний підходи.

Методи дослідження. Для реалізації визначеної мети і розв'язання завдань дослідження використано комплекс *теоретичних методів*: кількісний та якісний аналіз і синтез матеріалів та напрацювань вітчизняних і зарубіжних науковців; індукція, дедукція та узагальнення для виявлення особливостей професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади; систематизація та класифікація з метою відображення професійної підготовки бакалаврів у галузі права як комплексу взаємопов'язаних компонентів і формулювання висновків; зіставлення, порівняння та критичне осмислення педагогічних фактів для виявлення спільних і відмінних характеристик у системі професійної підготовки бакалаврів у галузі права в Канаді та Україні; *емпіричних методів*: спостереження, діалог з науково-педагогічними працівниками й адміністрацією, опитування студентів правничої школи Осгуд-Хол Йоркського університету.

Джерельна база: міжнародні документи Організації Об'єднаних Націй (United Nations Organization) та її комітетів; документи органів державної влади Канади: Ради міністрів освіти Канади (Council of Ministers of Education, Canada), міністерств і департаментів освіти провінцій і територій Канади, рад з оцінки якості вищої освіти (Higher Education Quality Councils), Статистичної служби Канади (Statistics Canada), Канадського інформаційного центру з питань міжнародних кваліфікацій (Canadian Information Centre for International Credentials); документи освітніх асоціацій: Канадської освітньої асоціації (Canadian Education Association), Асоціації університетів і коледжів Канади (Association of Universities and Colleges of Canada), Міжнародної асоціації правничих шкіл (International Association of Law Schools); звіти про діяльність міжнародних і канадських професійних та громадських юридичних асоціацій, товариств й організацій, що регулюють професію юриста та встановлюють і

контролюють дотримання професійної етики: Федерації юридичних товариств Канади (Federation of Law Societies of Canada), Канадської асоціації юристів (Canadian Bar Associations), Юридичного товариства Верхньої Канади (Law Societies of Upper Canada), Асоціації юристів Співдружності (Commonwealth Lawyers Association), Міжнародної асоціації юристів (International Bar Association), Міжнародної комісії юристів (International Commission of Jurists); Міжамериканської асоціації юристів (Inter-American Bar Association); спеціалізовані періодичні видання у галузі права: «Канадський журнал порівняльного та сучасного права» (Canadian Journal of Comparative and Contemporary Law), «Журнал політики і права» (Journal of Politics and Law), «Канадсько-американський юридичний журнал» (Canada-United States Law Journal), «Канадський журнал права і юриспруденції» (Canadian Journal of Law and Jurisprudence), а також журнали, які висвітлюють проблему професійної підготовки юристів у контексті вищої освіти: «Журнал у галузі освіти і права» (Education and Law Journal), «Журнал права та правничої освіти країн Співдружності націй» (Journal of Commonwealth Law and Legal Education), «Журнал юридичної освіти» (Journal of Legal Education), «Міжнародний журнал правової освіти громадськості» (International Journal of Public Legal Education); науково-педагогічна література, що відображає специфіку професійної освіти загалом, а також теорію та практику професійної підготовки майбутніх юристів; освітньо-професійні програми, робочі навчальні програми дисциплін освітньо-професійних програм бакалаврів у галузі права в університетах Канади й України, документація про систему забезпечення якості освіти у Канаді.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що *вперше* висвітлено особливості професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади (реалізація принципів гуманізації та фундаменталізації освітнього процесу; автономність університетів; акцентуація на практичній складовій освітнього процесу; гнучкість змісту освітньо-професійних програм; диверсифікація та міждисциплінарний характер освітньо-професійних програм; орієнтація на академічну результативність; широке застосування методів активного навчання; забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти; співпраця між університетами та професійними громадськими організаціями; моніторинг якості юридичної освіти; інтегрованість системи професійної підготовки бакалаврів у галузі права у міжнародний освітній та науковий простір); *охарактеризовано* організаційно-педагогічні засади професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади на основі розробленої моделі професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади, що охоплює нормативний, теоретико-методологічний, змістовий, операційний компоненти; в результаті проведеного *порівняльно-педагогічного аналізу виокремлено* спільне та відмінне у досвіді Канади й України щодо професійної підготовки фахівців з права, а також *розроблено* науково-методичні рекомендації щодо використання конструктивних ідей канадського досвіду професійної підготовки бакалаврів у галузі права в умовах університетської освіти України.

Уточнено зміст понять «бакалавр права», «фахівець з права».

Подальшого розвитку набули положення про організацію професійної підготовки майбутніх фахівців з права на основі комплексного використання традиційних та інноваційних методів навчання, застосування різноманітних моделей практичної підготовки, тісної співпраці університетів з громадськими організаціями та потенційними роботодавцями.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що матеріали виконаного дослідження (модель професійної підготовки бакалаврів у галузі права, науково-методичні рекомендації щодо впровадження ідей канадського досвіду у систему університетської освіти України) можуть бути використані у роботі вітчизняних закладів вищої освіти, зокрема, у процесі професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю 081 «Право».

Результати дослідження, обґрунтовані провідні поняття і база даних можуть застосовуватись українськими науковцями як матеріали для проведення порівняльних досліджень, а також для наукового обґрунтування сучасних тенденцій розвитку професійної освіти в Україні; керівниками структурних підрозділів університетів, працівниками Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, які беруть участь у процесах акредитації закладів вищої освіти, ліцензуванні освітньо-професійних програм, розробленні освітніх стандартів; науково-педагогічними працівниками, зацікавленими у вдосконаленні процесу підготовки фахівців з права, власному професійному зростанні та підвищенні конкурентоспроможності системи вищої юридичної освіти України.

Результати дослідження **впроваджено** в освітній процес Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II (акт № 101/UA/2019 від 04.04.2019), комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (акт № 01-13/241 від 04.04.2019), Бердянського державного педагогічного університету (акт № 57-08/376 від 08.04.2019), Львівського національного університету імені Івана Франка (акт № 1498-Н від 22.04.2019), Національного університету «Львівська політехніка» (акт № 67-01-1067 від 24.05.2019).

Особистий внесок здобувача. У праці [2], опублікованій у співавторстві, розглянуто філософсько-педагогічні теорії, на яких ґрунтується розробка освітньо-професійних програм підготовки майбутніх юристів у Канаді, а також ідеї та концепції, покладені в основу системи підготовки фахівців з права в умовах університетської освіти Канади; у праці [4] – виокремлено особистісні та професійні якості фахівців правознавчої галузі; у праці [14] охарактеризовано систему вищої юридичної освіти в Україні та світі; у праці [15] – проаналізовано особливості професійної підготовки фахівців у галузі права в університетах України та Канади.

Апробація результатів дослідження здійснена на міжнародних науково-практичних конференціях: «Стан та перспективи розвитку педагогіки та психології в Україні та світі» (Київ, 2015); «Психологія та педагогіка у XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрями досліджень» (Київ, 2016); «Основні напрями розвитку педагогічної науки» (Харків, 2016); «Пріоритетні

напрями розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук» (Одеса, 2017); «Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників психологічних та педагогічних наук» (Львів, 2018); «Сучасна педагогіка: теорія, методика, практика» (Чернігів, 2018); всеукраїнській науково-практичній конференції «Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки та психології» (Запоріжжя, 2019); наукових семінарах кафедри іноземних мов Національного університету «Львівська політехніка» (2016-2019 рр.).

Вірогідність результатів дослідження забезпечено методологічною обґрунтованістю вихідних положень; застосуванням методів адекватних меті та завданням дослідження; аналізом значного обсягу науково-педагогічних джерел, документації професійних організацій та асоціацій правників, нормативно-правової бази та науково-методичного забезпечення підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади, позитивними результатами впровадження матеріалів дисертації у роботу закладів системи вищої освіти України.

Публікації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження відображено у 15-ти працях (з них 11 одноосібні): 5 статей у наукових фахових виданнях України (з них 1 у виданні, яке водночас включено до міжнародних наукометричних баз даних), 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави, 7 праць апробаційного характеру, 2 навчально-методичні посібники.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (360 найменувань, з них 190 – іноземними мовами), 10-ти додатків. Загальний обсяг дисертації складає 367 сторінок, з них 225 сторінок основного тексту, який містить 2 таблиці та 1 рисунок на 5-ти сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність та доцільність дослідження; вказано на зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання і методи дослідження; представлено джерельну базу; окреслено наукову новизну, теоретичне та практичне значення одержаних результатів, висвітлено апробацію і впровадження результатів дослідження; зазначено особистий внесок здобувача; подано структуру й обсяг дисертаційної роботи.

У першому розділі «**Теоретичні основи підготовки фахівців у галузі права**» висвітлено підготовку фахівців у галузі права як науково-педагогічну проблему, а також проведено аналіз поняттєво-категорійного апарату дослідження і теоретичних засад професійної підготовки майбутніх юристів.

У контексті нашого дослідження проаналізовано наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, які вивчають різноманітні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців у системі університетської освіти, здійснюють порівняльні студії систем вищої освіти різних країн світу. Важливими для дослідження є результати наукових розвідок, що висвітлюють зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі права, специфіку функціонування

сучасної вищої освіти у Канаді, проблеми професійної підготовки майбутніх юристів у системі університетської освіти досліджуваної країни тощо.

З'ясовано, що у зв'язку з розвитком міжнародної співпраці, активними процесами оновлення нормативно-правової бази держави, зміною ставлення до прав і свобод людини й громадянина, особливої актуальності набуває професійна підготовка фахівців з права, здатних забезпечувати формування, розвиток та функціонування правового поля суспільних відносин, сприяти становленню правової держави та розвитку громадянського суспільства.

Дослідження професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади зумовило використання комплексу методологічних підходів порівняльної педагогіки, а саме: системного, аксіологічного, акмеологічного, компетентнісного, міждисциплінарного, особистісно-орієнтованого, діяльнісного та синергетичного, що забезпечило можливість для всебічного аналізу професійної підготовки бакалаврів у галузі права, яка спрямована не лише на підготовку висококваліфікованого фахівця, але й на формування його особистісних характеристик.

У процесі дослідження виконано аналіз і подано трактування ключових понять порівняльно-педагогічного дослідження, зокрема «бакалавр права», «фахівець з права». Опрацювання літературних джерел продемонструвало, що право є складною та багатоаспектною галуззю знань і сферою професійної діяльності, про що свідчить існування великої кількості визначень та підходів до тлумачення поняття «право».

З'ясовано, що професійна підготовка бакалаврів у галузі права в університетах Канади базується на застосуванні комплексу сучасних теорій, концепцій і підходів, зокрема: теорії системи, когнітивізму, конструктивізму, прогресивізму, прагматизму, концепцій активного та студентоцентрованого навчання і навчання через суспільно-корисну працю, компетентнісного, акмеологічного, аксіологічного, міждисциплінарного, особистісно-орієнтованого, діяльнісного та системного підходів, які впливають на формування змістового й операційного компонентів освітньо-професійних програм.

У другому розділі **«Організаційно-педагогічні засади професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади»** здійснено дослідження професійної підготовки фахівців з права у науково-методичному дискурсі, подано загальну характеристику системи професійної підготовки фахівців з права в Канаді, а також проаналізовано змістовий та операційний компоненти професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади.

Опрацювання нормативно-правових документів і науково-методичних матеріалів дозволило з'ясувати проблему забезпечення якості вищої освіти у галузі права в університетах Канади. Визначено, що система професійної підготовки бакалаврів у галузі права в Канаді характеризується відсутністю уніфікованих державних стандартів регулювання системи юридичної освіти, а канадські університети є автономними закладами вищої освіти, які несуть абсолютну відповідальність за розробку освітньо-професійних програм і

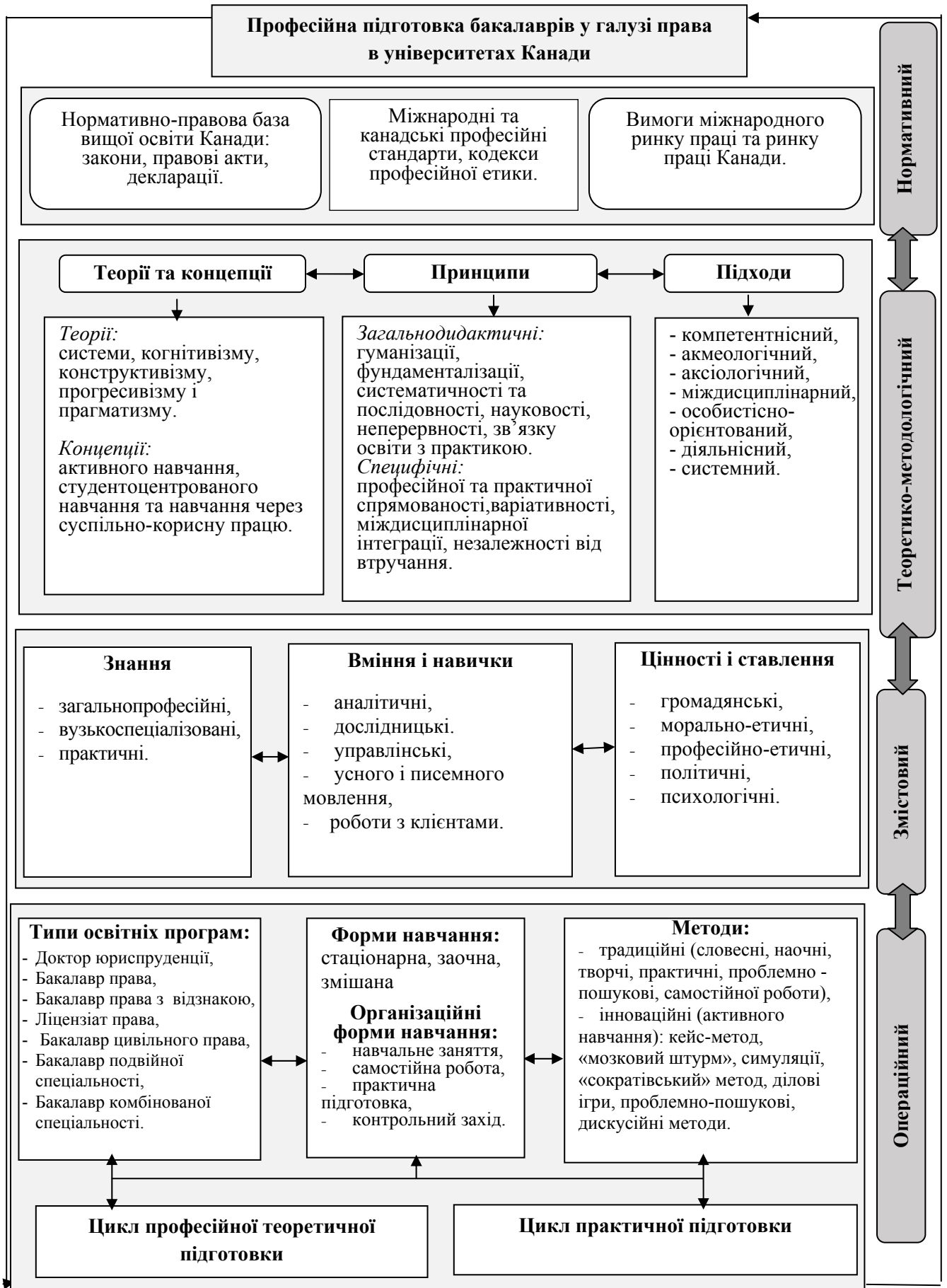
надання освітніх послуг високої якості. У своїй діяльності університети Канади керуються нормативними документами та рекомендаціями міністерства чи департаменту освіти відповідної провінції або території, рад з оцінки якості вищої освіти з метою забезпечення якісної професійної підготовки майбутніх юристів відповідно до освітніх та професійних стандартів. Досліджено, що вагома роль у встановленні та контролі за дотриманням професійних стандартів і морально-етичного кодексу фахівця з права належить провінційним чи територіальним юридичним товариствам та їхньому координуючому органу – Федерації юридичних товариств Канади, іншим професійним, громадським асоціаціям та об'єднанням правників.

Дослідження системи професійної підготовки фахівців з права в університетах Канади дало змогу виявити, що спеціальність «Право» вивчається в правничих школах, кожна з яких пропонує низку освітньо-професійних програм, що передбачають отримання освітнього рівня бакалавра права, магістра права чи наукового ступеня доктора юридичних наук. Вступні вимоги варіюються залежно від університету та провінції чи території, проте спільною вимогою є наявність попередньої незавершеної чи завершеної вищої освіти. Характерною рисою системи професійної підготовки бакалаврів у галузі права в Канаді є наявність різних типів освітньо-професійних програм, зокрема програм, що ведуть до присвоєння ступеня бакалавра права одиначної спеціальності, бакалавра права з відзнакою, бакалавра права подвійної чи комбінованої спеціальності.

Представлено структурну модель професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади, що охоплює нормативний, теоретико-методологічний, змістовий та операційний компоненти (рис. 1).

Аналіз освітньо-професійних програм канадських університетів засвідчив, що професійна підготовка у галузі права в Канаді ґрунтується на застосуванні комплексу принципів, а саме: загальнодидактичних (гуманізації, фундаменталізації освіти, системності та послідовності, науковості, неперервності, зв'язку освіти з практикою) та специфічних (варіативності, міждисциплінарної інтеграції, професійної та практичної спрямованості, незалежності від втручання), які спрямовані на освоєння професійних знань, формування й розвиток умінь і навичок та підготовку конкурентоспроможного фахівця у галузі права.

Дослідження змістового компоненту професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі права в університетах Канади дозволило представити різноманітність освітньо-професійних програм у контексті Класифікації освітньо-професійних програм Канади. З'ясовано, що змістове наповнення освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів права вирізняється наявністю виключно дисциплін фахового спрямування, які поділяються на цикли професійної теоретичної підготовки та практичної підготовки. Освітньо-професійні програми підготовки майбутніх юристів спрямовані на освоєння системи знань, формування і розвиток умінь та навичок, які генерують професійну компетентність майбутніх фахівців правової сфери.

Рис. 1. Структурна модель професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади

Вивчення операційного компоненту професійної підготовки бакалаврів права в університетах Канади виявило домінантне використання стаціонарної форми навчання, тоді як заочна і змішана форма пропонуються лише окремими закладами вищої юридичної освіти.

В освітньому процесі застосовують різноманітні організаційні форми навчання, серед яких навчальні заняття (лекційні, семінарські, практичні, індивідуальні заняття, консультації), самостійна робота, контрольні заходи та практична підготовка.

Професійна підготовка бакалаврів у галузі права реалізується шляхом застосування широкого спектру як традиційних, так і інноваційних методів навчання, зокрема словесних, наочних, практичних, творчих, проблемно-пошукових, методів самостійної роботи тощо. З'ясовано, що ключову роль у професійній підготовці майбутніх юристів у Канаді відіграють методи активного навчання: кейс-метод, «мозковий штурм», «сократівський» метод, симуляції, ділові ігри, проблемно-пошукові, дискусійні методи, які забезпечують моделювання ситуації, максимально наближеної до реальної, та дозволяють ефективно розвивати загальні і професійні компетентності майбутніх фахівців у галузі права.

У третьому розділі **«Порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади та України»** представлено результати дослідження стану професійної підготовки бакалаврів права в Україні, виконано порівняльний аналіз професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади та України, а також запропоновано науково-методичні рекомендації щодо використання конструктивних ідей та досвіду професійної підготовки бакалаврів у галузі права Канади в умовах університетської освіти України.

Професійна підготовка здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою спеціальності 081 «Право» в Україні здійснюється у системі вищої університетської освіти на юридичних факультетах або у профільних закладах вищої освіти.

З'ясовано, що основними підходами, на яких базується професійна підготовка майбутніх юристів, є: акмеологічний, аксіологічний, діяльнісний, компетентнісний, контекстний, особистісно-орієнтований, проблемний і системний. Серед принципів, покладених в основу професійної підготовки бакалаврів права в Україні, можемо виокремити:

- принцип неперервності та ускладнення навчального матеріалу;
- принцип поєднання загальних та спеціалізованих знань у процесі навчання;
- принцип поєднання теоретичного та прикладного у юридичному навчанні;
- принцип творчого підходу до розв'язання наукових проблем та практичних ситуацій.

Дослідження системи професійної підготовки бакалаврів права у закладах вищої освіти України дало змогу виокремити її характерні риси, зокрема: розробка й обговорення законопроекту «Про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії»; затвердження галузевого стандарту

вищої освіти України за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; велика кількість закладів вищої освіти, які забезпечують підготовку фахівців у галузі права, що негативно позначається на якості надання освітніх послуг; теоретична спрямованість підготовки майбутніх фахівців з права, що задекларовано у галузевому стандарті, де відводиться як мінімум 150 кредитів ЄКТС на формування загальних та спеціальних компетентностей та щонайменше 10 кредитів ЄКТС спрямовується на практичну підготовку; наявність різних форм навчання: денної та заочної; тенденція до використання традиційних методів навчання й організації освітнього процесу в порівнянні з методами активного навчання; недостатнє використання потенціалу самостійної роботи студентів.

У результаті виконання порівняльного аналізу професійної підготовки бакалаврів у галузі права в Канаді та Україні у контексті нормативно-правового, теоретичного, змістового та операційного компонентів авторської моделі, з'ясовано, що найвагоміші відмінності полягають у:

- кількості закладів вищої юридичної освіти та рівні вимог до вступу;
- ступені державного регулювання професійної підготовки майбутніх юристів й автономності правничих шкіл;
- тривалості та формах навчання;
- гнучкості освітньо-професійних програм і можливості формувати власну освітню траєкторію за рахунок співвідношення інваріантної та варіативної складових;
- наявності циклу загальної підготовки в межах освітньо-професійних програм;
- різноманітті дисциплін у вибірковій компоненті програми;
- формах практичної підготовки;
- практичній спрямованості освітнього процесу;
- використанні методів активного навчання;
- співвідношенні обсягу годин навчального навантаження здобувача вищої юридичної освіти, що відводяться на аудиторні заняття та самостійну роботу;
- обсязі навчального навантаження студента-правника з огляду на кількість кредитів кожного року навчання.

Важливим результатом виконаного дослідження професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади є розробка науково-методичних рекомендацій щодо використання конструктивних ідей канадського досвіду в умовах вищої освіти України, зокрема запропоновано рекомендації для управлінців у галузі юридичної освіти, для науковців у галузі дослідження професійної підготовки фахівців з права, для закладів вищої освіти, а також для професорсько-викладацького складу та здобувачів вищої юридичної освіти.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі запропоновано вирішення наукового завдання щодо виявлення особливостей професійної підготовки бакалаврів у галузі права

в університетах Канади та розробки науково-методичних рекомендацій щодо використання конструктивних ідей канадського досвіду професійної підготовки бакалаврів у галузі права в умовах університетської освіти України. Результати виконаного дослідження дають змогу сформулювати такі висновки:

1. Професійна підготовка бакалаврів у галузі права реалізується в умовах університетської освіти Канади. В основу професійної підготовки бакалаврів права покладено комплекс сучасних філософських, педагогічних, політичних, психологічних, соціологічних, економічних теорій і концепцій (теорія системи, когнітивізму, конструктивізму, прогресивізму, прагматизму, концепція активного, студентоцентрованого навчання та навчання через суспільно-корисну працю), принципів (загальні – гуманізації, фундаменталізації, системності та послідовності, науковості, неперервності, зв'язку освіти з практикою; специфічні – варіативності, міждисциплінарної інтеграції, професійної та практичної спрямованості, незалежності від втручання) та підходів (компетентнісний, акмеологічний, аксіологічний, міждисциплінарний, особистісно-орієнтований, діяльнісний, системний).

Висвітлено особливості професійної підготовки фахівців у галузі права в Канаді, зокрема: автономність закладів вищої юридичної освіти; відсутність державного стандарту підготовки майбутніх юристів; диверсифікація та міждисциплінарний характер освітньо-професійних програм; гнучкість змісту освітньо-професійних програм; можливість вільного вибору індивідуальної освітньої траєкторії; акцентуація на практичній та самостійній роботі під час освітнього процесу; широке використання інноваційних форм і методів активного навчання; орієнтація на академічну результативність; забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої юридичної освіти; моніторинг якості вищої юридичної освіти; співпраця між університетами та професійними громадськими організаціями; інтегрованість системи професійної підготовки бакалаврів права у міжнародний освітній та науковий простір.

2. Охарактеризовано організаційно-педагогічні засади професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади. Розроблено й обґрунтовано модель професійної підготовки бакалаврів у галузі права, яка охоплює нормативний компонент (нормативно-правова база вищої освіти: закони, правові акти, декларації; професійні стандарти та кодекси професійної етики; вимоги ринку праці); теоретико-методологічний (теорії та концепції; принципи та підходи, на яких ґрунтується професійна підготовка бакалаврів у галузі права в Канаді); змістовий, якому притаманний високий ступінь варіативності (цикл професійної теоретичної підготовки та цикл практичної підготовки); операційний (типи освітньо-професійних програм: бакалавр права одиначної спеціальності, бакалавр права з відзнакою, бакалавр подвійної спеціальності; бакалавр комбінованої спеціальності; форми навчання: стаціонарна, заочна, змішана; організаційні форми навчального процесу: навчальне заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольний захід; поєднання традиційних методів з методами активного навчання).

3. У результаті виконаного порівняльно-педагогічного дослідження виявлено спільне та відмінне у професійній підготовці бакалаврів у галузі права

в університетах Канади та України. До спільного належать: модернізація існуючої системи професійної підготовки майбутніх юристів з урахуванням міжнародних і національних тенденцій розвитку вищої освіти; ступеневість та неперервність професійної освіти; наявність теоретико-методологічного підґрунтя професійної підготовки бакалаврів у галузі права; поділ навчальних дисциплін, відображених в освітньо-професійній програмі, на обов'язкові та вибіркові; реалізація професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі права на основі впровадження компетентнісного підходу.

Специфічними для системи підготовки бакалаврів у галузі права Канади є: автономність закладів вищої юридичної освіти; високий ступінь інтегрованості у міжнародний освітній і науковий простір; диверсифікація та гнучкість освітньо-професійних програм; можливість вступу лише при наявності вищої чи незавершеної вищої освіти; рівномірний розподіл навантаження на всі роки навчання; можливість здобувача вищої освіти формувати власну освітню траєкторію; практико-зорієнтований характер освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів у галузі права; варіативність моделей практичної підготовки; виділення значного обсягу навчального навантаження студента на самостійну роботу; ефективна реалізація студентоцентрованого підходу; широке використання інтерактивних методів навчання; розвинута система стажування, навчальної та виробничої практики, волонтерської діяльності студентів; співпраця університетів з громадськими організаціями та ринком праці, що сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців з права та подальшому їх працевлаштуванню.

У системі підготовки бакалаврів права в Україні характерним є: великий обсяг навчального навантаження здобувача вищої освіти у галузі права; зорієнтованість на теоретичну підготовку майбутніх фахівців зі значним обсягом знань, проте неналежним рівнем сформованості практичних умінь і навичок; недостатня гнучкість та варіативність освітньо-професійних програм, зважаючи на співвідношення обов'язкової та вибіркової складових; декларативний характер можливості формування власної освітньої траєкторії; переважаючий обсяг аудиторних занять при обмеженому використанні потенціалу самостійної роботи майбутніх юристів; недостатній рівень застосування студентоцентрованого підходу до освітнього процесу; початковий етап впровадження міждисциплінарного підходу до формування змісту професійної підготовки бакалаврів у галузі права; наявність моделей короткотривалої практичної підготовки; обмежені можливості для реалізації академічної мобільності та стажування; низький рівень сприяння майбутньому працевлаштуванню випускників.

4. На основі виявлених спільних та відмінних ознак у досвіді двох країн, запропоновано науково-методичні рекомендації щодо застосування прогресивних ідей досвіду Канади у професійній підготовці бакалаврів у галузі права в закладах вищої освіти України:

- *для управлінців у галузі юридичної освіти:* ухвалення закону «Про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії»; моніторинг дотримання норм галузевого стандарту вищої освіти України за

спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; розробка та впровадження професійно-етичних стандартів і паспортів правничих професій; уніфікація комплексного кваліфікаційного іспиту для всіх правничих факультетів; налагодження роботи системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти; створення передумов для залучення роботодавців та професійних, громадських організацій до співпраці із закладами вищої юридичної освіти;

- *для науковців у галузі дослідження професійної підготовки фахівців з права:* проведення порівняльно-педагогічних досліджень професійної підготовки юристів у країнах, які мають успішний досвід здійснення правових реформ; налагодження співпраці з іноземними колегами для проведення спільних наукових досліджень та участі у програмах обміну; впровадження результатів власних досліджень у діяльність закладів вищої освіти; представлення результатів наукової роботи у вигляді публікацій та участі у роботі конференцій, семінарів, симпозіумів, круглих столів тощо;

- *для закладів вищої освіти:* оновлення змісту і структури програм професійної підготовки бакалаврів права; забезпечення практичної спрямованості освітнього процесу; збільшення варіативної складової освітньо-професійних програм; залучення студентів до громадської та волонтерської діяльності; диверсифікація освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів права; забезпечення вивчення іноземної мови впродовж усіх років навчання; налагодження співпраці між закладами вищої освіти та галузевими організаціями і ринком праці; забезпечення можливостей для самостійної роботи; організація стажування й академічної мобільності студентів і науково-педагогічних працівників; підвищення вимог до вступу на спеціальність 081 «Право»; перегляд доречності й ефективності професійної підготовки бакалаврів права на заочній формі навчання; розробка системи внутрішнього забезпечення якості юридичної освіти в університетах України;

- *для професорсько-викладацького складу:* використання методів активного навчання; студентоцентрованого підходу; залучення студентів до позааудиторної діяльності; впровадження елементів наукових досліджень в освітній процес; участь у програмах академічної мобільності;

- *для здобувачів вищої юридичної освіти:* свідомий підхід до вибору освітньої траєкторії; ініціативність в освітньому процесі та позапрограмній діяльності; участь у науково-дослідній роботі; реалізація можливостей стажувань, студентської мобільності, волонтерської діяльності тощо.

Проведене порівняльно-педагогічне дослідження професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади не вичерпує усіх аспектів цієї проблематики. Перспективами подальших педагогічних розвідок є аналіз стимулювально-мотиваційного та контрольного-регулювального компонентів професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади; професійна підготовка магістрів у галузі права; професійна підготовка докторів філософії у галузі права в університетах Канади; порівняльно-педагогічні дослідження зарубіжних систем професійної підготовки фахівців у галузі права.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації, що відображають основні наукові результати дисертації

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз

1. ¹ Столярчук Л. Б. Формування професійної компетентності бакалаврів у галузі права в університетах Канади / Л. Б. Столярчук // Педагогічні науки: зб. наук. пр. – Херсон, 2017. – Вип. 80, т. 2. – С. 205–209.

2. Столярчук Л. Б. Теоретичні засади професійної підготовки фахівців у галузі права в системі вищої освіти Канади / Л. Б. Столярчук, Н. В. Муқан // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. – 2019. – Vol. 7 (81), iss. 201. – P. 40–43. *(авторський внесок: розглянуто філософсько-педагогічні теорії, на яких ґрунтується розробка освітньо-професійних програм підготовки майбутніх юристів в Канаді, а також ідеї та концепції, які покладені в основу системи ефективної підготовки фахівців з права в умовах університетської освіти Канади)*

Статті у наукових фахових виданнях України

3. Столярчук Л. Б. Особливості вищої правової освіти в Канаді / Л. Б. Столярчук // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: зб. наук. пр. – Київ, 2016. – Вип. 54. – С. 58–62.

4. Stolyarchuk L. Characteristics of professional and personal qualities of a legal specialist / L. Stolyarchuk, N. Yashin // Народна освіта. – 2017. – Вип. 2 (32). – Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4551. *(авторський внесок: виокремлено особистісні та професійні якості фахівців правознавчої галузі)*

5. Столярчук Л. Б. Модернізація змісту професійної підготовки бакалаврів права в умовах сьогодення / Л. Б. Столярчук // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2018. – Спец. темат. вип.: Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору, № 6, кн. 2, т. 3 (81). – С. 68–76.

6. Столярчук Л. Б. Практична складова частина професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади / Л. Б. Столярчук // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Київ, 2018. – Вип. 61. – С. 295–298.

Опубліковані праці апробаційного характеру

7. Столярчук Л. Б. Методи формування професійної іншомовної компетенції майбутніх юристів / Л. Б. Столярчук // Стан та перспективи розвитку педагогіки та психології в Україні та світі : Збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 4–5 вересня

¹ Видання водночас включене до переліку наукових фахових видань України.

2015 р.). – К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2015. – С. 75–78.

8. Столярчук Л. Б. Актуальність професійної підготовки юристів нової генерації в Україні / Л. Б. Столярчук // Психологія та педагогіка у ХХІ столітті: перспективні та пріоритетні напрямки досліджень: Збірник наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 3–4 червня 2016 р.). – К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2016. – С. 29–31.

9. Столярчук Л. Б. Особливості системи підготовки юристів в університетах Канади / Л. Б. Столярчук // Основні напрями розвитку педагогічної науки: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 21–22 жовтня 2016 р.). – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2016. – С. 108–110.

10. Столярчук Л. Б. Деякі аспекти забезпечення якості професійної підготовки майбутніх юристів у Канаді / Л. Б. Столярчук // Пріоритетні напрями розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук: Збірник наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 11–12 серпня 2017 р.). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2017. – С. 145–147.

11. Столярчук Л. Б. Використання кейс-методу у професійній підготовці юристів в університетах Канади / Л. Б. Столярчук // Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників психологічних та педагогічних наук: Збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 23–24 березня 2018 р.). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2018. – Ч. 1. – С. 100–103.

12. Столярчук Л. Б. Види навчальних занять у правничих школах Канади / Л. Б. Столярчук // Сучасна педагогіка : теорія, методика, практика : Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Чернігів, 7–8 вересня 2018 р.). – Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2018. – С. 80–83.

13. Столярчук Л. Б. Перспективи використання в університетах України досвіду професійної підготовки бакалаврів права у Канаді / Л. Б. Столярчук // Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки та психології: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (Запоріжжя, 8–9 лютого 2019 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2019. – С. 91–94.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

14. Столярчук Л. Б. System of Legal Education in Ukraine and Abroad : Навчально-методичний посібник з розвитку інтегрованих навичок читання та мовлення англійською мовою у галузі правознавства для студентів та аспірантів / Укл. : Л. Б. Столярчук, Н. Ю. Яшин, І. В. Сай. – Львів : Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2015. – 66 с. (*авторський внесок: охарактеризовано систему вищої юридичної освіти в Україні та світі*)

15. Столярчук Л. Б. Legal Training : Навчально-методичний посібник за спеціальністю «Право» / Л. Б. Столярчук, Н. Ю. Яшин. – Львів : Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2016. – 74 с. *(авторський внесок: проаналізовано особливості професійної підготовки фахівців у галузі права в університетах України та Канади)*

АНОТАЦІЇ

Столярчук Л. Б. Професійна підготовка бакалаврів у галузі права в університетах Канади. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – Теорія та методика професійної освіти. – Національний університет «Львівська політехніка», Міністерство освіти і науки України. – Львів, 2019.

У дисертаційній роботі запропоновано вирішення наукового завдання щодо виявлення особливостей професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади (реалізація принципів гуманізації, фундаменталізації освітнього процесу; автономність університетів; акцентуація на практичній складовій освітнього процесу; гнучкість змісту освітньо-професійних програм; диверсифікація та міждисциплінарний характер освітньо-професійних програм; широке застосування методів активного навчання; забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти; орієнтація на академічну результативність; співпраця між університетами та професійними громадськими організаціями; моніторинг якості юридичної освіти; інтегрованість системи професійної підготовки бакалаврів у галузі права у міжнародний освітній та науковий простір). Охарактеризовано організаційно-педагогічні засади професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади на основі розробленої моделі професійної підготовки бакалаврів у галузі права в університетах Канади, що охоплює нормативний, теоретико-методологічний, змістовий, операційний компоненти. У результаті проведеного порівняльно-педагогічного аналізу виокремлено спільне та відмінне у досвіді Канади й України щодо професійної підготовки майбутніх фахівців з права. Розроблено науково-методичні рекомендації щодо використання конструктивних ідей канадського досвіду професійної підготовки бакалаврів у галузі права в умовах університетської освіти України.

Уточнено зміст понять «бакалавр права», «фахівець з права».

Подальшого розвитку набули положення про організацію професійної підготовки майбутніх фахівців з права на основі комплексного використання традиційних та інноваційних методів навчання, застосування різноманітних моделей практичної підготовки, тісної співпраці університетів з громадськими організаціями та потенційними роботодавцями.

Ключові слова: бакалавр, освітньо-професійна програма, право, професійна підготовка, університет, Канада.

Столярчук Л. Б. Профессиональная подготовка бакалавров в области права в университетах Канады. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – Теория и методика профессионального образования. – Национальный университет «Львовская политехника», Министерство образования и науки Украины. – Львов, 2019.

В диссертационной работе предложено решение научной задачи по выявлению особенностей профессиональной подготовки бакалавров в области права в университетах Канады (реализация принципов гуманизации и фундаментализации образовательного процесса; автономность университетов; акцентуация на практической составляющей образовательного процесса; гибкость содержания образовательно-профессиональных программ; диверсификация и междисциплинарный характер образовательно-профессиональных программ; широкое применение методов активного обучения, обеспечение академической мобильности соискателей высшего образования, ориентация на академическую результативность; сотрудничество между университетами и профессиональными общественными организациями, мониторинг качества юридического образования; интегрированность системы профессиональной подготовки бакалавров в области права в международное образовательное и научное пространство). Охарактеризованы организационно-педагогические основы профессиональной подготовки бакалавров в области права в университетах Канады на базе разработанной модели профессиональной подготовки бакалавров в области права в университетах Канады, охватывает нормативный, теоретико-методологический, содержательный, операционный компоненты. В результате проведения сравнительно-педагогического анализа выделены общее и отличное в опыте Канады и Украины по профессиональной подготовке специалистов по праву. Разработаны научно-методические рекомендации по использованию конструктивных идей канадского опыта профессиональной подготовки бакалавров в области права в условиях университетского образования Украины.

Уточнено содержание понятий «бакалавр права», «специалист по праву».

Дальнейшее развитие получили положения об организации профессиональной подготовки будущих специалистов по праву на основе комплексного использования традиционных и инновационных методов обучения, применения различных моделей практической подготовки, тесного сотрудничества университетов с общественными организациями и потенциальными работодателями.

Ключевые слова: бакалавр, образовательно-профессиональная программа, право, профессиональная подготовка, университет, Канада.

Stoliarchuk L. B. Professional Training of Bachelors in the Field of Law at the Universities of Canada. – On the rights of a manuscript.

The thesis for the Degree of Candidate of Pedagogical Sciences in the specialty 13.00.04 – Theory and Methodology of Professional Education. – Lviv Polytechnic National University, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Lviv, 2019.

The thesis presents the solution to the research problem of identifying the specificity of the professional training of Bachelors in the field of law at the universities of Canada (realization of humanization and fundamentalization principles of educational process; autonomy of universities; focus on experiential learning in educational process; flexibility of educational programmes; diversification and interdisciplinary nature of educational programmes; extensive use of active learning techniques; ensuring students' academic mobility; result-oriented training; cooperation between universities and professional public organizations; legal education quality monitoring; integration of the system of Bachelor's legal training into the international educational and research space).

In the course of the research, it has been discovered that the professional training of Bachelors in the field of law in Canada is realized through university education and is based on a complex of modern philosophical, pedagogical, political, psychological, sociological, economic theories and concepts (systems theory, cognitivism, constructivism, progressivism, pragmatism, the concepts of active, student-centered teaching and learning through community service), principles (general – humanization, fundamentalization, systematicism and consistency, scientism, continuity, linking theory to practice; specific – variability, interdisciplinary integration, professional and practical orientation, non-interference) and approaches (competence-based, interdisciplinary, acmeological, axiological, person-oriented, activity-oriented, systematic).

The research contains the general overview of the main types of undergraduate educational programmes in law at Canadian universities, namely Juris Doctor, Bachelor of Laws, Bachelor of Civil Law, Bachelor of Laws (Honours). It has been identified that a wide variety of interdisciplinary educational programmes in law are realized at the universities of Canada in terms of combined and dual options providing students with the opportunity to combine their degree in the field of law with a second degree in another discipline which complements their legal education.

The organizational and pedagogical fundamentals of the professional training of Bachelors in the field of law at the universities of Canada have been outlined. The issue of quality assurance of higher legal education at the universities of Canada has been discussed following the study of legal documents, scientific and methodological literature. It has been identified that the professional training of Bachelors in the field of law is predominantly implemented on a full-time basis while part-time studying is eligible in limited circumstances. The content analysis of undergraduate law programmes at the universities of Canada has witnessed the exceptional availability of professionally-oriented disciplines divided into the cycles of professional theoretical training and practical training. The structural model of the professional training of Bachelors in the field of law including legal framework, theory and methodology, content, and operation components has been developed and justified.

On the basis of comparative pedagogical analysis, common (modernization of the existing system of legal specialists' professional training based on current

international and national tendencies of higher education development; continuity of legal education; theoretical and methodological basis of the professional training of Bachelors in the field of law; division of educational programmes into compulsory and optional components; application of competency-based approach to the development and implementation of future lawyers' educational programmes) and distinctive (specific characteristics of the Canadian system of Bachelors' legal training are: autonomy of higher legal educational establishments; high level of integration into international educational and research space; diversification and flexibility of educational programmes; entry requirements including complete or incomplete undergraduate degree; equable distribution of academic load into all years of study; students' freedom in forming their own educational trajectory; applied and result-oriented character of undergraduate law programmes; variety of experiential learning models; allocation of a considerable amount of law student's academic load to independent work; effective implementation of student-centered approach; extensive application of active learning methods; developed system of externships, internships, placement and volunteer students' activities; collaboration of universities with professional public organizations and labour market to facilitate the professional training of competitive specialists and their further employment; specific characteristics of the system of Bachelors' legal training in Ukraine are: law students' heavy academic load; focus on theoretical training of Bachelors in Law with considerable amount of knowledge but inadequate level of professional skills; low degree of flexibility and variability of educational programmes in terms of ratio of compulsory and optional components; initial stage of students' possibility to form their own educational trajectory; significant amount of classes and insufficient use of the potential of law student independent work; insufficient use of student-centered approach; initial stage of exploitation of interdisciplinary approach to the development and implementation of undergraduate law programmes; realization of short-term placement learning models; limited opportunities to realize students' academic mobility and internship models; low level of promoting graduates' further employment) features of Canada and Ukraine have been identified and the peculiarities of the professional training of legal specialists at the universities of Canada have been outlined. Scientific and methodological recommendations on the use of advanced ideas of the Canadian experience of the professional training of Bachelors in Law in university education of Ukraine have been developed.

The notions "Bachelor in Law", "legal specialist" have been clarified.

The ideas of organization of legal specialists' professional training on the basis of the complex use of traditional and innovative teaching and learning methods, application of various models of practical training, close collaboration of universities with non-governmental organizations and prospective employers have gained further development.

Keywords: Bachelor, educational programme, law, professional training, university, Canada.

Підписано до друку 27.12.2019 р.
Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Ум.др.арк.0,9. Наклад 100 прим.
Зам. №2201-1-2019

Видавництво ТзОВ «ЗУКЦ»

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників та книгорозповсюджувачів видавничої продукції ДК № 408 від 09.04.2001р.
вул. Вітовського, 25, м. Львів, 79011*

